

FEJÉRMEGYEI NAPLO

Helyben:		Vidéken:	
1 óra	1 K.	1 óra	1:50 K.
1/2 óra	3 K.	1/2 óra	4:50 K.
1/4 óra	6 K.	1/4 óra	9 K.
1 óra	12 K.	1/2 óra	18 K.

Megjelenik minden hétköznap este
8 órakor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Szent István-tér 1.

Egyes szám: 4 fillér.

Hirdetés díjszabás szerint.

Felolós szerkesztő és lapfőigazgató: **Bárány Lajos.**

Kovács A. Sándor

barátom nagy lelki örömmel mondotta el nekem, hogy miként szerzett ő örömet az árvaházi növendékeknek.

Elment Fekete Gézához, az Uránia tulajdonosához azzal a kéréssel, hogy rendezzen az árvaházi gyerekeknek egy kedves fehér előadást. A költségeket fizeti ő, már mint Kovács Sándor.

S megfelelően beharangozott a nagy délutánnak s a kis árvák, a kiket a mostoha soruk a jó édesanya és édesapa meleg szivétől megfosztott, a kik hallottak ugyan már sokat a mozirol, azonban olyan csodát még sohasé láttak, kimondhatatlan izgalom közt várták a tündérvilág kapujának megnyitását. A nevezetes délutánon Kovács Sándor barátunk Szeivald közgyámmal mint gardemiozió s Onás kisasszony mint gardemiozió kísérték a két nembeli ifjúságot a moziba.

Ott aztán volt minden, ami a szemet, lelket gyönyörköd-teti: először egy igen-igen szép tájkép, aztán valami csodaszép, megható történet, a min sirni is lehetett, de ahol az igazság végül legyőzi a hamisságot. Befejezőül pedig valami kacagató huncutság, amelyen annyit nevettek, hogy másnap is tapogatták a vékonyukat.

Az árvagyerekek azóta is erről álmodoztak.

Itt érdemes egy kicsit megállni és elmélkedni.

Kedves dolog, általában rávall Kovács Sándorra, erre a talpig szivemberre, akit a felváros szegény, tanácsért lótfutó embere áldva emleget. A ki ezer meg ezer embernek a dolgát intézi el, ingyen, nem számítva fizetésre és hálára, csak a jó Isten áldására. Mikor én már itt fönny kifogyok a tudományból s nem tudom az én népem dolgát tovább intézni, nagyon sokszor azt mondom:

— Édes lelke! ezzel a levéllel elmegy most maga Kovács Sándor urhoz, a Sáy patikába. Tudja, hogy egy finom ur, a ki mindenkivel szépen

beszél, nem veti meg a szegény ember ügyét-baját, hanem segít, ha lehet segíteni stb.

És Kovács Sándor barátom segít. Áldja meg érte a jó Isten a haló porában is. És ne haragudjék, hogy kisserkesztem.

Ő az egyik.
A másik Fekete Géza.
A ki ismeri Fekete Gézát, bizonyára természetesnek fogja találni, hogy mikor a mozielőadásért a fizetésre került a sor, Fekete Géza a világrt se fogadott el egy fillért sem. Ez hozzá tartozik az ő nobilis lelkéhez.

A harmadik pedig az, amiért az eddigieket tulajdonképpen elmondottam:

Miért ne lehetne ezeket a mozielőadásokat állandósítani, vagy időnkint megismételni? Miért ne lehetne olyan tizenhárompróbás mozielőadásokat rendezni, amelyek kimondottan a gyermekeknek szolgálnak, amelyekről biztos volna a szülő, a nevelő, hogy gyermekeinek nem lesz ártalmára, hanem nemestíti őket. Hány szülő küldené boldogan a gyermekeit a moziba, ha tudná, hogy ott nem nagystíliú zsványok betyárfurfangjaival mérgezik meg a lelket, nem sikamlós uton járó történetek fertőzik meg az álmait, hanem a több tudás és a jobb akarat kerül ki győzelmesen.

Panaszkodunk a háboru okozta züllésen, amelynek a gyermekek esnek első áldozatul. Kibálunk rendőrségért, erélyért, szigorúságért. Csak egyet nem teszünk meg, a jó cél érdekében meg kellene és meg is kell tennünk: lekötöni a gyermekereget neki való szórakozással. Behódítani egy olyan területre, amely neki való s a hol bele lehet lopni a lelkebe azt, amire a társadalomnak a jövő szempontjából szüksége van.

Ösztönit megvallom, hogy mikor én a pedagógiai mozi érdekében a rendőrséghez, illetőleg a városi tanácshoz beadványt intéztem, magamnak is ilyesmiféle járt az eszemben: oktatni, ismeretet ter-

jeszteni, szórakoztatni, mulatni azokat, akiknek ilyen lelki támogatásra nem gondol sem a szülő, sem a társadalom.

Sajnos! hogy az én jóakaratom mindedig nem talált pártfogó támogatásra a felsőbb-szféra.

Bilkei Ferenc.

Háboru.

Tarnopolótól

északnyugatra biztosító csapataink az oroszoknak a már ismételtelen emített előretolt tábori őrsáncaink ellen intézett előretöréseit verték vissza. Nevezetesebb esemény nincs.

A tenger melléki

harcvonalon az élénk tűzvérségi harcok tovább tartanak. Az ellenség vonalai mögött több helyen nagyobb tűzvész figyel-tünk meg.

Durazzótól

délkeletre az ellenséget egy elzatolet állásából vetettük vissza.

Egy osztrák-magyar repülő a durazzói kikötőben fekvő olasz hajókra bombákat dobott. Egy szállítóhajón tűz támadt és a hajó elsüllyedt.

Durazzótól félkörben körülrzárták.

Csapataink az olaszoktól és Esszad pasa csapatától megtisztították Albániának azt a részét, amely a Skumbi folyóig terjed. A Skumbi Elbasszántól délre folyik az Adria felé és körülbelül negyven kilométernyire Vaiona fölött torkollik az Adriába.

Eppen nagy megtisztították legnagyobbbrézt a Berat vonalától keletre Terbut-tóig terjedő szakaszt is. Ilyen módon Durazzót félkörben körülrzártuk. A Skumbi folyótól délre a tisztítás munkáját osztrák-magyar csapatok által vezetett albán csapatok végzik.

Albániában az összes folyók nagyon megtagadtak. Az utak és hidak helyreállítására fáradságos és hosszadalmas, az ágyuk szállítása a terep kedvezőtlen alakulása miatt időrabló. Csodálatraméltó, hogy az osztrák-magyar csapatok ez elemt nehézségek dacára is, milyen messzire tudtak előnyomulni.

Leányok a háboru után.

— Hozzászólás. —

II.

Nem, ez nem az igazság álláspontja. Jussom mindenki abba a pozícióba, amelyre legalkalmasabb. Az eszményi állapot az volna, ha minden nőnek családja lehetne és csak családjának élhetne, De tudjuk, hogy a nők az emberiség nagyobb felét tették meg a háboru előtt is. Hát még a háboru után? S még akkor sem házasodhat minden férfi. Es hányan nem is akarnak! Es hányan csak ugy mernek a családalapításhoz fogni, ha hozományt kapnak a feleséggel, vagy ami ezzel azonos lényegű: ha a feleség kenyérkereső társ.

Most 20 éve, midőn Wlassics miniszter megengedte, hogy a nők egyetemre járjanak, igen komoly férfiak attól féltek, — a többek között, — hogy ez nagy csapást fog mérni a családra s a nemzet-re, mert úgy vélték, az egyetemet végzett nő nem fog akarni férjhez menni. S a tapasztalat mutatja, hogy az összes aggodalmak alaptalanok voltak. Ne féltsük tehát a nő tudományos műveltségétől sem a családot, sem a nemzetet, sem a társadalmat. Bárcsak minél nagyobb lenne már most is a művelt nők száma, akkor talán nem kellene valutánk értékét a külföldről arannyal drágán vásárolt luxuscikkektől félteni.

Hazánkban a nő szellemi kiképzése terén aránylag elég sok történt. Hanem a gyakorlati kiképzés terén semmi. A munkáshiány minden iparszakmában és a kereskedelemben igen nagy. Nőiparosok és nőkereskedők neveléséről az államhatalom nem gondoskodott. Ha van is itt-ott egy, az csak a véletlen eredménye. De céltudatos, rendszeres, intézményes oktatás nem volt és nincs. Mert nálunk van mindenféle politika, de kulturpolitika nincs.

Németországban pl. vannak szakcsnői iskolák és igen látogatottak. Egyik nyáron oly pensióban laktam, melynek szakcsnője ily iskolát végzett. Csak főzött, egyebet nem dolgozott s 160 K fizetése volt havonta. S milyen megkülönböztetett figyelemben részesült minden oldalról!

Hogy nálunk nagy az urhatnamság, az igaz. Az is igaz, hogy a középosztály huzódzik attól, hogy leányait ipari, kereskedői s ehhez hasonló pályára adja. Miért? A sok ok közül én csak egy-kettőt említek meg. A mesterségek tanulását inaskodással kezdik, ami nem valami rózsás állapot. Még a fiut is azzal fenyegetik szülei, hogy ha nem tanul, inasnak adják. A millió tónusa, melyben a középosztály leánya mesterséget tanulhatna, ma

még nagyon elűt az 5 családjának szellemétől, melyben nevelkedett.

Egy másik ok az, hogy a szükség még eddigé nem kopogtatott nálunk elég erőlyesen. Az ország népessége nem volt annyira sürű, mint pl. Német és Franciaországban, de a föld termékenysége tekintetében azokénál jóval magasabban áll. Tudom, hogy a német föld holdja sokkal többet terem a miénkénél, de az is amellett bizonyít, hogy sürű népesség ellátása céljából kénytelenek voltak mesterségesen, ipari beavatkozással fokozni a föld hozadékát: A népesség gyors szaporodása ugyancsak mint indító ok szerepel a német ipar oly nagyszerű és gyors fejlődésében.

De, azt hiszem, a lateiner pályák nagy keresettsége a középosztály leányai részéről abból a körülményből is ered, hogy a mesterségek tanulása nincsen szervezve a leányok részére. Hol tanuljon a mi leányunk szakácsnáságot, fényképezést, kirakattrendezést, órásságot, kefekötést stb? Azt mondják, hogy hát az illető mestereknél. De, ka ez elégséges, akkor Németország miért állított fel szakiskolákat „államilag támogatott szakiskolát kirakattrendező részére” stb. Mi nem küldhetjük, mert sokba kerül, leányainkat német szakiskolákba. Még iparos és kereskedőnéi tanonciskolák is alig van, pedig a fiukéval könnyen kapcsolatba lehetne hozni. Iparosrajzkolát végeznek nálunk is a nők, de kereséshez nehezen jutnak. Iparunk kereskedelmünk bizony nem annyira fejlett, hogy a női munkaerőt is nagyobb tömegben le tudta volna kötni.

En erősen hiszem, hogy ha szervezve lesz országszerte a nők ipari és kereskedelmi oktatása, akkor egy kissé sült galambot váró középosztályunk is meg fog barátokozni a fizikai kenyérkeresettel, mint a hogy megbarátkozott a tanítónői pályával. Hogy bennünk általában igen csekély a vállalkozási kedv, az aktivitás hajlama, én azt nagyrészt nevelésünk passiv természetében látom.

Livia.

A vetőmag-forgalom szabályozása.

A kormány rendelete alapján a földművelésügyi miniszter felhatalmazást adhat mindazon termelőknek és kereskedőknek, akik kerti és gazdasági magvak ársztításával ezelőtt is rendszeresen foglalkoztak, hogy az általuk eddig árusított magvakból levő készleteiket, ezentul is árusíthatják, termelők részére még az esetben is, ha a fennálló rendeletek szerint ezen magvak közcélakra igénybevetettek tekintendők. (Buza, rozs, árpa, kétszeres, zab, tengeri, bab, borsó, lencse, repace, mag, lenmag, kendermag vannak eddig igénybevéve.)

Kötelesek azonban a náluk lévő és elárúsításra szánt készleteket H. T.-nál február hó 29-ig bejelenteni.

Meghatalmazást adhat még a földművelésügyi miniszter arra is, hogy további árusításra az igénybevetett magvakat a H. T. útján még beszerzhessenek, valamint meghatározott mennyiségben a termelőtől a megállapított legmagasabb áron is vásárolhassanak.

Ebből kifolyólag felhívják a vetőmaggal foglalkozó kereskedők és a gazdák figyelmét erre, hogy a szükséges felhatalmazást a földművelésügyi miniszteről sürgősen kérjék. Azon vetemény és gazdasági magvak, amelyek eddig igénybe nem vétettek, ezentul is a szabad forgalom tárgyát képezik.

Dr. Prohászka Ottokár hadiárvaház.

A cisztercita főgimnázium fényesen sikerült jubileumi ünnepe dr. Prohászka Ottokár megyéspüspök tiszteletére, 1000 koronát eredményezett a hadiárvaházra. Az összeget a mai napon Mátrai Rudolf igazgató a helyi mozgalom pénztárosának átadta.

A Dunapentele-Rácalmás-Nagyperkátai Takarékpénztár 600 koronát adományozott a hadiárvaházra, amely összeget a következő levél kíséretében küldte meg a megyéspüspöknek.

Méltóságos Prohászka Ottokár megyéspüspök urnak Székesfehérvár.

Méltóságos Püspök úr! Intézetünk évenként 600 koronát szokott jótékonycéllra fordítani. 25 évi fenállásának emlékéül az egész 600 koronát osztatlanul egy magasztos célra óhajotta fordítani. Azon tiszteletteljes kéréssel küldjük tehát, ezen összeget Méltóságodhoz miszerint azt a Székesfehérvárott létesített „Ottokár” árvaház alapító bizottságához jutatni kegyeskedjék.

Maradunk hódoló tisztelettel Méltóságodnak

alázatos szolgálai

Dunapentele-Rácalmás-Nagyperkátai Takarékpénztár Részvénytársaság.

Az eddigi eredmény dr. Saára Gyula polgármester 4317 korona gyűjtésével együtt 77334-1 koronára. Azt hisszük, hogy a város és a vármegye lelkes közönsége gondoskodni fog arról, hogy a nyolvanezret minél előbb elérjük.

N. N. 2 koronát adományozott.

Korcsolyaegylet közgyűlése.

A székesfehérvári korcsolyaegylet folyó hó 21-én délelőtt tartja évi rendes közgyűlést, amelyre a tagokat ezuton is meghívják.

TÁRCA.

Hogy mérjük a lázat?

Bármilyen egyszerűnek látszik is e kérdésre a felelet, mégsem fölösleges, ha a legfontosabbakat elmondjuk arról, miként kell banni azzal a hőmérővel, mellyel bizonyos esetekben a test hőmérsékét akarjuk megismerni, vagy azt ellenőrizni. A betegségek minél korábbi fölismerése minden családnak elsőrangú érdeke és mindenkire egyaránt óriási jelentőségű. Az eddigi tapasztalatok, melyeket orvosok bemondásaiból és tüdőbeteggondozó-intézetek életéből merítettünk, azt mutatják hogy ennek az egyszerű kérdésnek a taglalása sem fölösleges, mert a hőmérővel banni tudás nagyon sokszor hiányzik még nemcsak a nagyobb gyermekek, de felnőttek között is. Nem érdektelen tehát a betegápoló munkájának, gondozó intézetek betegjei, humánus egyesületek támogatottjai szempontjából, ha néhány kérdésre itt nyilvánosan feleltünk.

Egészséges ember testhőmérséke a hónaljában 36,2 és 37,3

fok Celzius között ingadozik. Ez a testhőmérsék szabályszerűen ismétlődő napi ingadozásokat mutat, melyek a külső befolyásoktól teljesen függetlenek és pedig úgy, hogy a testhőmérsék reggeltől estig állandóan emelkedik, majd estétől reggelig folyamatosan csökken. A napi ingadozások legmagasabb foka a délutáni órákra, esik, míg a hőmérsék a kora reggeli órákban mindig a legalacsonyabb.

A test hőmérsékét akkor mondjuk lázasnak, ha az 37,3 fokot fölül van. De még ezt a hőmérsékét sem tarthatjuk rendesnek és már a 37,3 fokos testhő is emelkedettnek tekintendő, mihielyt olyan napszakban mutatkozik, például a kora reggeli órákban, amikor egyébként a hőmérsék alacsonyabb szokott lenni rendes körülmények között.

Minden családban legyen megbízható, pontos lehetőleg hitelesített hőmérő.

1. Mikor kell hőmérsékét mérni?

Ha a család valamely tagja az általános közérzésének zavarait észleli, ha nagyfokú levertséget, borzongást, vagy forróságot érez, akkor a hőmérsékét mérni indikolt.

Ilyenkor mérjük is hőmérsékét, amelyet föl kell jegyezni.

Ha a hónaljban ismételt hőmérsék 37,3 fokot, vagy ennél magasabb hői mutatnak, az orvos tanácsa kérendő ki, akinek az addig mért és följegyzett hőmérsékétet be kell mutatni. Ezek a kelő időben végzett hőmérsék arra szolgálnak, hogy figyelmessé tegyenek fenyegető, komoly megbetegedésekre és alkalmasok arra, hogy sokszor ilyeneket még csirájukban elfojtsanak. Minél hamarabb és korábban ismerünk föl valamely betegséget, annál nagyobb a valószínűsége a gyógyulásnak.

II. Hogyan kell a test hőmérsékét mérni?

A test hőmérsékét legbiztosabban a Maximal-hőmérővel mérjük.

A hőmérő fokokra (Celzius szerint) van beosztva. Ez a fokos beosztás a hőmérő üvegcsőjén belül elhelyezett keskeny, fehér, porcellán-lapon számokkal van jelezve. Az egyes fokokor belül újra tíz egyenlő részecskére van a távolság beosztva. Megfigyeljük azt a vonalat, ameddig a higanyoszlop emelkedett és leolvassuk először az egész fokot (például 36, 37, 38, 39, stb.) és ehhez

hozzászámoljuk még azokat az apró vonásokat, amelyek a higanyoszlop végéig olvashatók, ehhez a higanyvéghez legközelebb eső számtól. Például: a 36,8 annyit jelent, hogy a 36 fokon még van 8 kis vonás, vagyis 8 tized fok. A betegápolás körében használatos hőmérőkhöz legközelebb csak 35-42 fok Celziusig mutatják, vagy mérik a hőmérsékét. A hőmérsék mérése rendszerint a hónaljban eszközölődik, ritkábban mérik a hőmérsékét a végfelben. A végfelben mért hőmérsék körülbelül fél fokkal magasabb, mint a hónaljban mért hőmérsék. A szájbán való hőmérsék, mely közvetlenül a nyelv alatt eszközöltetik, a szabadban tartózkodó betegknél csak akkor végezzük, ha erre különösebb orvosi rendelkezés van.

III. Mire kell a test hőmérsékét különösen ügyelni?

1. A hőmérő higanyszálát minden mérés előtt a legalsó fokig le kell rázni. E célból a hőmérőt a széles végén megfogjuk és né-

SÖVEGJARTÓ vászonáruháza, Barátok épülete.

Nagy választék

fehér és szines barchetok karton, schiffon és damastból. Különléle vásznak, törölközők, abrosz, lepedők és zsebkendők. Agy- és asztalterítők, szőnyeg- és matracsövetekből.

OLOSO

szabott árak.

H I R E K.

— **Katonai szemle.** Borthelydy altábornagy, a budapesti honvédkerület volt parancsnoka, egy bizottság élén tegnap délután Székesfehérvárra érkezett, hogy vizsgálatot tegyenek a frontszolgálatra nem alkalmasnak talált tisztek és honvéd legénység felett. Az altábornagy fogadására a pályaudvaron megjelentek az itt állomásozó ezredek, illetve pöttestek és az alosztályok parancsnokai. A bizottság előreláthatólag két-három napig marad városunkban s már eddig is dicséretes rendet talált.

— **Egyházmegyei hír.** Dr. Prohászka Ottokár megyéspüspök Csertő Jakab ujmisést Érdre, Halmos Béla ujmisést pedig Bicskérre küldte segédlelkésznek.

— **Katonai kintünetések.** Az ellenség előtt elesett báró Jeszzenszki László 10. huszárezredbeli főhadnagy 3. osztályu katonai érdemkeresztet hadiekitményel, Herczeg István és Török Sándor honvédek bronzvitézségi érmet kaptak.

— **Lemondott ellenőr.** Baranyay Lajos nagy elfoglaltsága miatt a Hadsegélyzőnél viselt tisztségéről lemondott.

— **Halálozás.** Gáncs Mária folyó hó 22-én meghalt 17 éves korában tüdővészben. Temetése csütörtökön d. u. 3 órakor volt Háltér 14. sz. alatti gyászszobából.

hányszor lefelé rázzuk, dobásszerű mozgással. A higanynak ezt a lerázását sohase végezzük közvetlenül a mérés után, mert addig, amíg a higanyszál a mérés következtében fölmelegedett állapotban van, rázáskor apró részecskékre szakad.

2. Mielőtt a hőmérőt a hőnaljba helyezzük, a hőnaljüreget az izzadságtól szárazra kell törölni, mivel izzadságcseppek és a nedvesség befolyásolják a mérés pontosságát.

3. Ügyelni kell arra, hogy a hőnaljban a bőr és hőmérő közé ne kerüljön az ing ránca, vagy hasonló idegen anyag, mert ilyenkor pontatlan lehet a mérés.

4. A hőnaljba a hőmérőnek hiányt tartalmazó alsó végét helyezzük.

5. Ha a hőmérőt a hőnaljba helyezzük, akkor a felkart úgy a mellkashoz szorítatjuk, hogy a hőmérő kihuzása nehezebben sikerüljön csak. Amíg a hőmérő be van helyezve a hőnalj üregébe addig a kart mozgatni nem szabad. Különböző a soványabb egyéneknek kell erre a szabályra ügyelni, mivel ezeknél hiányzik mindenemű zsírparna a hőnaljüregetben és így a hőmérő csak lazán helyezkedik el s könnyen elmozdítható. Nyugtalan gyenge, vagy öntudatlan betegek, nemkülönbön gyermekek hőmérését, ha egyáltalán nem rendelik el a hőmérést az ismertett módon és kártartással másvalakinek kell végezni és a hőmérőt az egész mérési időtartam alatt rögzítve tartani.

Végül arra is kell ügyelni, hogy a hőmérő valóban a hőnaljban

— **Ellintézték a lisztügyet.** A lisztügygel, amint már megirtuk, ismét kellemetlenségek kezdődtek, amelynyben a Hadiertmény részvénytársaság a város lisztjének egy részét foglalta, Dr. Saára Gyula polgármester és dr. Kerekes Lajos főjegyző tegnap Budapesten jártak ezen ügyben a miniszternél, aki kijelentette, hogy a lefoglalás teljesen az ő tudta nélkül történt. A miniszter intézkedett, hogy a lefoglalást azonnal feloldják. A város vezetősége egyuttal intézkedett, hogy azonnal 8 vagon lisztet szállítsanak a közéletmezés zavartalan biztosítására.

— **Magyar könyv Őfelsége könyvtárában.** Gróf Széchenyi Viktor főispán tegnap hivatalosan értesítette Szabó István hírlapíró, aki tudvalevőleg mint honvéd hadnagy jelenleg a 17. h. gy. ezrednél teljesít szolgálatot, hogy a fehérvári honvédek kárpáti borzalmairól írt könyvét cs. és kir. kabinétroda értesítése szerint legelső helyen elfogadták és Őfelsége magán könyvtárában is elhelyezték. A főkamarási hivatal egyuttal köszönetét is kifejezte Szabó Istvánnak a *Kárpáti hó* című könyvért, amelyk most már Őfelsége könyvtárában is dokumentálja a mi honvédek kárpáti szenvedését és dicsőségét.

— **Őcskvasbizottság.** Magyarország a bizottságok eldorádója. A hivatalos lap legutóbbi számában az őcskvas bizottságának megalapításáról kapunk hivatalos értesítést. Szól pedig ez így: „A m. kir. kereskedelmiügyi miniszter a m. kir. miniszterium folyó évi február hó 4-én 454. M. E. szám alatt két rendeletének 2. §-a alapján; Őcskvas bizottságot alakított. Hát még milyen bizottság fog születni a háború alatt?

legyen elhelyezve és ne túlságosan elhelyeztessék hátra, ugy, hogy a hőmérő higanys os vége túl ne érjen a hőnaljon.

Kis gyermekek hőmérése legjobban a végbélben eszközölhető, előzőleg azonban a végbélet beöntéssel megtisztítjuk, a hőmérőt pedig olajjal sikkamlóssá tesszük. Végbélmérések időtartama 5 perc.

6. A hőmérésnek legalább 15 percesnek kell lenni és a mérés megszakítása nélkül történjen. A hőmérőt addig hagyjuk a hőnaljban, amíg a hőmérő már három percen keresztül tovább nem emelkedik, ennél korábban tehát a hőmérő el nem távolítható és a higanyszál állása le nem olvasható.

7. A hőmérőt, különösen ha azt más betegek is használják, minden használat után meg kell tisztítani. Ha fertőző betegségről (például gümőkórról) van szó, akkor újabb használat előtt a termometert alaposan fertőtleníteni kell lysoformoldattal vagy egyéb oldatokkal s utána megtisztítani.

8. A hőmérés mérése az orvos rendelése szerinti időben végzendő. Ha különösebb rendelkezés nincs akkor naponta három hőmérés végzendő és pedig: reggel 8 órakor, délután 1 órakor és este 6 óra körül.

9. Ajánlatos a hőmérések után tudomásunkra jutott hófokokat a napszakkal együtt följegyezni, például ilyenképpen:

1916. II. 24. reg. 8 ó.	36.8 fok C
d. u. 1	38.0
este 6	39.4

Nézzé meg! Nézzé meg!

Jókai Mór első filmjét, a

SZEGÉNY GAZDAGOK

című gyönyörű regényét

az **Urániában**

pénteken és szombaton Előadások 5, 7 és 9 órakor.

— **Növendékhangverseny.** A székesfehérvári Zeneiskola február hó 27-én vasárnap délután 5 órakor a zeneiskola helyiségében (Ferencz József tér 10. sz.) tartja XIII. növendék hangversenyét. A hangversenyen a következő növendékek fognak szerepelni: gróf Széchenyi Sarolta és Márta, Hübner Marietta és Alicet Wiener Anna, Sonnenfeld Terézi Klein Mária, Vekerle Pál, Horváth Géza, Orbán Antal, Lukács Lenke, Hetényi Magda, Spät László, Karl Ernő, Praxa László, Vas István, Császár Lajos, Gergely Jenő, Pék János, Somogyi István, Fodor Margit.

— **Harminchatezer hadiárva.** Magyarország a hadiárvak száma december 31-én 36.379 volt. Arról, hogy hol vannak elhelyezve a hadiárvak, a következő részletek adnak felvilágosítást: édesanyjánál 94.10 százalék, kirendelt gyámjánál 2.55 százalék, jótékony családnál 0.10 százalék, örökfoganatnál 0.03 százalék, állami gyermekmenedékhelyen 0.57 százalék, jótékony egyesületnél 0.19 százalék, saját vagyontul terhen vagy harctérben levők 0.02 százalék. Ami a hadiárvak elhelyezésének hullámzását illeti, legérdekesebb az az adat, hogy az édesanyjánál való elhelyezés számaránya folytonos és állandó emelkedésben van. A 36.379 főnyi számban nincsenek belefoglalva azok a hadiárvak, akikről még nem lehetett hivatalosan megállapítani, de nagy valószínűség, hogy atyáik hősi halált haltak. Ezeknek a hadiárvaknak összeírása is folyamatban van.

— **Tolvaj cselédleány.** Megirtuk lapunk tegnapi számában, hogy a rendőrség Fejes Erzsébet csernyei cselédleányt letartóztatta, mert többrendbeli lopás terheli a lelkét. A nyomozás most újabb lopásait is napnyire hozta. Így Borí József Malom-utca 8. szám alatti lakostól a szekrényből ruhaneműket emelt el, amelyek Szabó József 17. honvédegyalogezredbeli katonás voltak. Fejes állítása szerint a ruhát az Erzsébet ligetben hagyta, ahonnan valaki elemelte. Krausz Lajostól pedig selem ruhát lopott el 160 korona értékben. A rendőrség a nyomozást még tovább folytatja.

— **A mezitlabos gyermekek cipőjére** újabban a következők adakoztak: Vogel Sándorné 10 kor. Bruck Lipót Lipót 20 kor. Pollák Rezső 20 kor.

— **Köszönet.** Atulik Józsefné 6 méltósága, a Vörösmarty kórház betegeinek 3 üveg bort és friss kálacsot küldött, amiért hálás köszönetet mond a kórház vezetősége.

— **Fölmntések és szabadságolások** kérelmezése. Illetékes helyről kapjuk azt az értesítést, hogy szabadságolások és felmentések iránti kérelmeket igen gyakran egyszerre több helyen is nyújtanak be, akárhányan pedig az ilyen kérelmeket közvetlenül a honvédelmi miniszterhez vagy a kerületi parancsnoksághoz küldik el. Fölvilágosításul közöljük, hogy mindenemű szabadság engedélyezése vagy fölmentés iránti kérelem mindenkor a járási főszolgabíronál nyújtandó be, aki azokat a vármegye alispánjához küldi fel s csak innen terjesztetnek föl az illető szakminiszterhez, vagy kerületi parancsnoksághoz. Ezt az utat megkerülni nem lehet s minden olyan kérvényt, amely nem ezen az uton kerül a miniszterhez, vagy kerületi parancsnoksághoz, elintézkedéssel küldik vissza a folyamodóhoz vagy pedig legjobban esetben a járási főszolgabíronhoz küldik vissza véteményezés-végétt és csak ezután kerül ismét a főispán útján elbírálás alá. Aki tehát nem a rendes utat választja, kérelmének elintézése mindenképen késedelmet szenved. A közönségnek áll tehát érdekében, hogy az előírt szabályokat pontosan betartsa.

— **Szökött orosz foglyok.** Tegnap ismét két szökött orosz foglyot fogtak el a szárazérnyi határban. Az egyik Nikofa Hancsár, a másik pedig Markauf József. Atadták őket a katonai hatóságnak.

Pénteken és szombaton,

február hó 25 és 26-án.

A „Nordisk Films-Comp”

szencziója.

Egy női karrier története

Dráma 3 felvonásban.

Főszereplő: Rittu Saccetto.

A vadvirág.

Életpék 2 felvonásban.

Buki, az álomszuszék, (hum.)

Eikó-aktuális képsorozat.

Előadások 6 és 9 órakor.

— Fejérmegyei Napló a fronton. Azért a sok száz újságot, amelyet naponként küldünk ajándékba víté harcosainknak, viszonyul mi is naponként kapunk sok-sok irást dérék katonáinktól. Ki levelet, ki verset, más emléket küld nekünk, amiket természetesen szépen elteszünk emlékebe, s amelyeket majd évtizedek múlva, amikor már is öszbecsavarodtunk, előveszünk gyakran s visszagondolunk a nagy időkre, a nagy világfelfordulás napjaira. Tegnap Kellár tizes huszár örmenertől kaptunk verseket, amelyekből egyet, amennyire a hely megengedi, leközölünk. A Fejérmegyei Naplót énekli meg benne, amit egyik példányát épen megtalálta a lövészárk körül. Kellár imígyen faragta ritmusait:

Multkor kint sétáltam egy kicsit a napon,
Újságot láttam heverni egy padon.

Közébe megyek, tán ez magyar újság,
Hogy jött volna ide, ez mégis furcsaság.
Rátétekintek látom: Fejérmegyei Napló,
Örömböbe szászor fenhangoz olvasom,
De hogyne örülnék, hisz ahol ezt sütk,
Sokszor azt is láttam, mikor megbögtük.
De már régen láttam, pedig de kedvelem,
Mégis takaritom, hordom a keblemen,
Oh szép Fejérmegyémm olyan vagy mint
hatyru,

Bened nevelődtem, mint egy büszke fátyn,
Hogy ha ugy esetleg el találás esni,
A te újságoddal akarok pihenni.
Édes kis Naplócskám, hogy jöttél te ide,
Mikor megfogyt it a madár is replibe.
Aranyos Naplócskám, hogy jöttél erre,
Hogy el nem tévedtél rengeteg erdőbe.
Kedves kis Naplócskám jó kitartásod van,
Hogy nem fulladtál meg a nagy mocsarakban.

Mégis jó, ha itt vagy, nem is vagy még régi.

Kilenszáztizenhat február elsejli.
Oh kicsiny kis újság sokszor elolvastak,
Mert ugy elhagyta padon találtak.
Biztos ki oda tett, nem fejérmegyei volt,
Mert hisz idegenbe magadra hagyott ott.
Az Isten áldja meg, aki téged küldött,
Szívemből köszönöm, lelkeimből örülök.

— **Hadiárva örökbe fogadása.**
Egy 6-8 éves teljes hadiárva rom. kath. leánykának örökbe fogadását egy jómódú családhoz a Fejérmegyei Napló elintézi. Bővebb felvilágosításért a felelős szerkesztőhöz kell fordulni.

— **A vidéki olvasók panasza.**
Az utóbbi időben tömegesen érkezik a panaszok a kiadóhivatalhoz, hogy a lapot rendetlenül kapják, több példány elmarad, gyakran pedig több napi késedelemmel érkezik meg. Ambar előre tudtuk, hogy a hibának a postán kell lenni, kiadóhivatali vezetőnk mégis részletes felülvizsgálta a vidéki lap-példányok expedícióját s azt a legnagyobb rendben találta. Minden vidéki előfizetőnek lappéldányát a kiadóhivatalból pontosan utnak indítják. A hibának tehát nem mi vagyunk az oka. Némileg azonban tudunk segíteni a bajon, ha vidéki előfizetőnk minden alkalommal, mikor újságjuk nem ér meg, első sorban nem nekünk, hanem a helybeli posta hivatalnak jelentik, amely akkor köteles értesíteni a székesfehérvári postát s így utána lehet nézni, hogy hol marad el az újság. Így mégis segíthetünk a haborus mizériákon. Vidéki előfizetőinknek másnap meg kell kapniok az újságot, mert a kiadóhivatal még este expedíálja, s a székesfehérvári posta Komáromon keresztül még éjjel Budapestre expedíálja, ahonnan a reggeli vonatok mindenütt elvihetik. Ezen mizériák megvilágítására csak néhány példa hozunk fel. Székesfe-

hérvár a legközelebbi és legegyszerűsebb utirányban fekszik Budapesttől a fővárosi újságok, amelyeknek expedícióját pedig külön vállalat intézi, mégis gyakran elmaradnak. Az ország vidéki újságjainak legnagyobb része jár szerkesztőségünk részére, az utóbbi időben, illetve mindig, ezeket a legrendetlenebbül kapjuk. Nem ritka az olyan nap, hogy öt példányt is alig kapunk. Ez is azt bizonyítja, hogy nem a kiadóhivatalok a hibásak. Elismerjük, hogy azoknál is történhetik tévedés, de a mostani rendtelenség igazán nem írható az ő számlájukra.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor:

Febr. 24. Rauschle mimikus, a müncheni színház főrendezője.
" 25. Pygmalion.
" 26. Cigánybáró (operett.)
" 27. Ó, vagy senki.

Az Apolló színház iroda hírei.

Egy női karrier története játszódnik le az a három felvonásos dráma, melyet „Egy női karrier története” címen pénteken és szombaton mutat be az Apolló színház. A „Nordisk Films Comp” műhelyéből került ki. A főszerepet Rita Saccetto játssa. Nagyszabású póműsor. Előadások 6 és 9 órakor. Rendes helyárak.

Az Uránia színház iroda hírei.

Szegény gazdagok. Jókai első filmje. Ez a regény csupa cselekményből, a híres regényalak Fatia Negra, két életet él, az egyik kalandor és bandita lovagiasság, a második főúri és világhős. Jókairól és a Szegény gazdagokról Rexa Dezsőné öngyászta tart péntek este 9 órai előadásnál rövid felolvasást. Pénteken és szombaton 3-3 előadás lesz 5 7 és 9 órakor.

Székesfehérvár szab. kir. város polgármestere.
2136/916. szám.

Hatósági hirdetmény.

A táviratok, levelek és postás csomagok szállítása, időnkénti visszatartása, illetve azokra a zárlat elrendelése tárgyában kibocsátott 131-es 1916. számú belügyminiszteri rendelet értelmében a következőkről értesítem a város közönségét. A semleges külföldekre (Németország kivételével) szóló fontos mulasztást nem tűrő kereskedelmi levelek, kereskedelmi csomagok és üzleti táviratok, ha feladójuk feltétlen megbízható nagykereskedő cég, vagy nagyvállalat a zárlat és visszatartás alól mentesek, amennyiben feladó cég megbízhatósága, a küldemény pénzügyi kereskedelmi, vagy ipari vonatkozása hatóságilag igazoltatott, illetve megvizsgáltatott.

Miután pedig az időnként elrendelt posta és táviratzárlat nem lesz közhírre téve, az említett kereskedelmi csomagok és táviratoknak a zárlat ideje alatt való továbbítása csak úgy biztosítható, ha az érdekeltek Németország, egyéb külföldre szóló ilyenmű halasztást nem tűrő küldeményeiket és távira-

taikat mindenkor, tehát zárlatmentes időben is, és illetékes hatóságoknak bemutatják.

Az előirt hatósági igazolásra illetve vizsgálatra a hadügyminiszter által e célra kijelölt katonai hatóságokon, vagyis a katonai parancsnokságok és katonai állomásparancsnokságokon kívül, vármegyei törvényhatóságokban kis és nagyközségekre nézve az alispánok vagy járási főszolgabírák, rendezett tanácsú városokban pedig a polgármesterek, vagy rendőrkapitányok. Törvényhatósági joggal felruházott városokban a polgármesterek, vagy rendőrkapitányok.

A m. kir. határrendőrség működési területén mindenütt az illetékes határrendőrkapitány és a határrendőrségi kirendeltség vezetője, Budapest székesfővárosban pedig a székesfővárosi m. kir. államrendőrség főkapitánya, illetve a kerületi kapitányságok vannak felhatalmazva.

Ezen felhatalmazott hatóságok azonban csak akkor jelenthetnek ki valamely táviratot, levelet, vagy csomagküldeményt továbbíthatónak, amennyiben feladó nagyvállalat, vagy cég megbízhatóságát, nemkülönbön a távirat vagy küldemény pénzügyi, kereskedelmi, vagy ipari, szóval aggálytalan természetét és tartalmát kétségkívül, még pedig saját személyes felelősségük mellett megállapították.

A továbbíthatónak talált távirat-ürlapjára, üzleti leveleknél és csomagoknál pedig a levélre, illetőleg a csomagokra a hivatalos pecsét és névalírás mellett rávezetendő a következő záradék: „Felülvizsgálva továbbítható.”

A felülvizsgálatra jogosított hatóságok, a hatósági területükön levő és a most tárgyalt követeles intézkedésre igényt támasztható nagyvállalatokról, cégekről jegyzéket vezetni, azokat nyilvántartani és a vállalatok, cégek megállapított megbízhatóságát az általuk feladott táviratok, vagy postai küldemények aggálytalan voltát feljegyezni kötelesek.

A felülvizsgálattal megbízott hatóságok, illetve hatósági személyek kötelesek továbbá névalírásukat és hivatalos pecsétjüket lenyomatát ellenőrzés céljából a hatósági területükön levő azon postahivataloknak megküldeni, ahol ezen követeles kezelésre igényt tartó nagyvállalatok és cégek vannak.

A m. kir. belügyminiszter ezen rendelete alapján felhívom a székesfehérvári érdekelte nagyvállalatokat és cégeket, hogy amennyiben a fentebb jelzett követeles intézkedésre igényt tartanak eziránti igényüket 8 nap alatt Sági Lajos rendőrfőkapitányhoz cégtükbe jegyzékbe vétele és nyilvántartás végett jelentésk be.

Székesfehérvár, 1916. febr. 21.
Dr. Saára Gyula
polgármester.

— Közhős és rekedtség ellen a legjobbnak bizonyult háziszar a dr. STÖRK-féle komprimált mell-pasztila. Egy doboz ára 50 fillér. Kapható Szűts Róbert „Magyar Korona” gyógyszerárjában, Székesfehérvár, Városházánál.

Értesítés.

A hadihirdetmény r. t. re. tesítése szerint az bejelentett tengeri csöves állapotban kerül szállításra. Figyelmeztetjük tehát a tulajdonosokat, hogy a tengerit ne morzsoltsassák, hanem továbbra is csöves állapotban gondosan őrizzék meg. Székesfehérvár, 1916. február 23.

Weiss és Tull cég a Hadi-Termény r. t. bizományosa.

— Ujtítás a női reform-fűzők terén; gyári lerakatot sikerült szereznem oly higiénikus „Rádium” reform-fűzőkből, melyek a gyomrot teljesen szabadon hagyják, csak a hasat és csipőt fűzik, kényelmes járást és szabad mozgást biztosítanak, ülésnél nem hátrányosak. — Vételnél feltétlen csak „Rádium” fűzőt tessék kérni! Egyedüli elárulása egész megyére Vermes Frigyesné. Bious ujdonságok állandó raktára.

APRÓHIRDETESEK.

Tanulóknak jó házból való fut felvesz az Egyházmegyei Könyvnyomda Szent István-ter 1. sz.

Egy tisztességes kocsis azonnali alkalmazást nyer Schlammdinger Antal és Fiai cégnél.

Eladó egy szép magas ló lovaglásra és kocsiba betanítva. Bővebbet Sarló-utca 3. sz. alatt.

Jókarban levő szőlő a sóstói baraktáborral szemben előadó. Bővebbet Budai ut 54. szám alatt. Ugyanott kismalacok is eladók.

Egy hasas tehen eladó Széchenyi-utca 125. sz. a.

Eladó haz. A Rác-utca 9. számú ház jókarban, nagy kerttel szabadkészből eladó. Tudakozni lehet Rác utca 40. Csurgai Józsefnél.

Aki könnyen és sokat akar keresni, az legyen a Fejérmegyei Napló kihordója.

Általános Bank és Takarékpénztár rt. Székesfehérvár, Nádor-utca.

Betéteket elfogad előnyös kamatozás mellett.
Váltókat leszámítol.

Értékpapirokat vesz és elad.
Sorsjegyeket csekély foglaló befizetése mellett elad s a hátralék tetszés szerinti összegben törleszthető.

Kisorsolt sorjegyeket és szelvényeket bevált.

Külföldi pénznemeket vesz és elad.

Tőzsdeli megbízásokat pontosan teljesít.

